

Colleges van BenW van de gemeenten in de regio West-Brabant en het Dagelijks Bestuur van het waterschap Brabantse Delta

Brabantlaan 1  
Postbus 90151  
5200 MC 's-Hertogenbosch  
Telefoon (073) 681 28 12  
Fax (073) 680 76 80  
www.brabant.nl  
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid  
openbaar vervoer en fiets:  
www.brabant.nl/route

**Onderwerp**

Bestuurlijke opvatting concept-RES Regio West-Brabant

Geacht College,

Onlangs ontvingen wij de concept-Regionale Energiestrategie (concept-RES) van de Regio West-Brabant. Middels deze brief geven wij onze bestuurlijke opvatting over deze concept-RES. Wij gaan hierbij in op zowel het bereikte resultaat en gevoerde proces en geven tevens een doorkijk naar een aantal punten voor de uitwerking en uitvoering van de concept-RES, waarover wij graag nadere afspraken met u willen maken.

***Het bereikte resultaat en gevoerde proces***

Allereerst complimenteren wij u met zowel het bereikte resultaat als het gevoerde proces. Ondanks de beperkende maatregelen in verband met corona is de planning van de regio er nog steeds op gericht om de vastgestelde concept-RES omstreeks 1 juni in te leveren. Wij achten dit van wezenlijk belang gezien het vele werk dat nog volgt in het proces naar vaststelling en uitvoering. De combinatie van zorgvuldigheid en tempo in de regio West-Brabant zien wij als een mooie prestatie.

Uw ambitie van 2,0 TWh voor wat betreft decentrale elektriciteitsopwekking is proportioneel aan de aard en omvang van uw regio ten opzichte van de landelijke doelstelling van 35 TWh. Aanvullend hierop heeft u een ambitie van 0,2 TWh middels innovatieve technieken. Dit juichen wij zeer toe, zowel voor deze aanvullende ambitie als zodanig als voor de keuze om gericht in te zetten op innovatie. Tegelijkertijd willen wij opmerken dat voor de Brabantse doelstellingen (Deze omvatten overigens alle vormen van duurzame opwek, bijvoorbeeld 'kleinschalig zon op dak', waterkracht en biomassa) meer nodig is. Alleen al om deze reden is enige overprogrammering wenselijk. Daarnaast heeft het Energieakkoord uit 2013 geleerd dat er altijd projecten zijn die niet door gaan of stevig vertragen en ook dat kan een reden zijn om enige overprogrammering op te nemen. Verder vinden wij het van belang om gezamenlijk in de regio initiatieven te ontwikkelen om kleinschalig zon op dak te

**Datum**

21 april 2020

**Ons kenmerk**

C2254875/4676870

**Uw kenmerk**

**Contactpersoon**

R.M.J. (René) Peusens

**Telefoon**

(06) 18 30 34 70

**Email**

rpeusens@brabant.nl

**Bijlage(n)**

1

stimuleren. Dit draagt niet alleen bij aan de provinciale doelstelling, maar het zorgt ook voor draagvlak onder inwoners als zij zien dat daken optimaal benut worden.

Tevens zien wij dat u voortvarend aan de slag bent gegaan met het inventariseren van warmtebronnen en de feitelijke gebruiksmogelijkheden hiervan en heeft u tot op heden voldoende oog voor de mogelijkheden voor energiebesparing. Het vergt overigens nog een stevige gezamenlijke inzet om deze ook daadwerkelijk te realiseren. Daarom juichen wij het toe en willen wij het belang onderstrepen van het intensieve energiebesparingsprogramma dat u gezamenlijk gaat starten en de eerste stappen die u hierin al heeft gezet.

Het gevoerde proces van de afgelopen jaren heeft geleid tot een breed gedragen concept-RES in uw regio, waarbij ook de gaandeweg ontstane onderlinge solidariteit in positieve zin opvalt. Het feit dat de gemeenteraden en het AB van het waterschap nu reeds besluitvormend bij het proces zijn betrokken (formeel hoeft dat pas bij het vaststellen van de RES 1.0) heeft hier ongetwijfeld een belangrijke rol in gespeeld.

Voor wat betreft het maatschappelijk draagvlak: wij zien dat u het maatschappelijk middenveld heeft betrokken bij de totstandkoming van de concept-RES. Niet uitputtend: Havenbedrijf Moerdijk, lokale energiecoöperaties, georganiseerde burgergroeperingen, ZLTO, TOM, BMF, Thuisvester, Alwel, Avans Hogeschool, Curio, REWIN, SUEZ, eXentr, Ennatuurlijk, RWE, Shell Moerdijk, Suikerunie, Sabic, Duurzaam Energiebedrijf Roosendaal, Stichting Duurzaam Stoer, Rabobank Amerstreek, Glastuinbouw Nederland. Wij constateren dat u er veel aan is gelegen om tot een zo breed mogelijke aanpak te komen en dat u daar tot op heden goed in bent geslaagd.

In dit stadium betreft de RES nog slechts een concept. Juist dit concept biedt een goed handvat om de Brabanders zorgvuldig, vroegtijdig en goed geïnformeerd te betrekken bij de energietransitie in de regio. Wij zien er dan ook naar uit om gezamenlijk in de stuurgroep RES West-Brabant het dialooginstrument van internetconsultatie in te zetten. De resultaten van deze consultatie nemen we in de stuurgroep RES mee in de fase naar de definitieve RES en gemeenteraden kunnen deze vervolgens betrekken bij hun besluitvorming over de definitieve RES.

### ***Uitwerking en uitvoering van de concept-RES***

Voor de verdere uitwerking en uitvoering van de RES achten wij de volgende punten van belang:

#### ***Ruimtegebruik***

Het concept-RES biedt voldoende aanknopingspunten om, naast het beschermen van waarden, belangrijke ambities te realiseren op het gebied van bodem, (grond)water, cultuurhistorie, natuur en planologie & ruimtelijke ordening. Het concept-RES is nog tamelijk abstract. Graag willen wij in nauwe samenwerking met de regio verder vorm en inhoud geven aan de verdere concretisering van initiatieven waarbij voor ons de nieuwe manier van samenwerken uit de

#### **Datum**

21 april 2020

#### **Ons kenmerk**

C2254875/4676870

Brabantse omgevingsvisie met diep-, rond- en breed kijken leidraad is. In dit kader verzoeken wij u ook om na te gaan in hoeverre een plan-m.e.r. voor (onderdelen van) de RES wenselijk of noodzakelijk zijn.

Specifiek voor het Amergebied en de Amercentrale merken wij het volgende op: Het Amergebied kent naast vele ontwikkelingen met onderlinge afhankelijkheden en een groot aantal betrokken partijen ook een aantal onzekerheden: bijvoorbeeld de rol van biomassa in de Amercentrale, de toekomst en voeding van het warmtenet (Amernet) en de definitieve locatie van de 'aanlanding van wind op zee'. In uw concept-RES wordt terecht opgemerkt dat dit alles kan leiden tot herziening bij de bijstelling van de RES over twee jaar of daarna. Wij sluiten aan bij dit laatste, in elke gebiedsontwikkeling zijn lokale en bovenlokale afwegingen aan de orde en dat geldt in het bijzonder voor het Amergebied. Ook de financiële dragers die nodig zijn voor een mogelijke deels 'groen-recreatieve' inrichting van het gebied zijn hierbij van belang. Om te verkennen welke ontwikkelingen in het gebied mogelijk zijn en hoe deze gefinancierd kunnen worden, hebben wij gezamenlijk met de gemeente Geertruidenberg, RWB en RWE diverse toekomstperspectieven opgesteld die nog onverminderd een goed handvat bieden voor de gebiedsontwikkeling. Alles overziend beschouwen wij de realisatie van windenergie in dit gebied dan ook nog steeds als een reële optie.

#### *Systeemefficiency*

Enexis is de aangewezen partij om de effecten van initiatieven op het elektriciteitsnetwerk te duiden. Wel wijzen wij op het belang van zowel een effectieve verhouding tussen zonne- en windenergie als van zoekgebieden in de nabijheid van de energiehoofdinfrastructuur. Voor de verdere uitwerking richting RES 1.0 bevelen wij u aan om 'zon' en 'wind' zoveel als mogelijk op één locatie te combineren. Grofweg kan gesteld worden dat als een aansluitpunt voor duurzame energie maximaal 10 MW aan windenergie kan verwerken, er nog ongeveer 8 MW aan zonne-energie toegevoegd kan worden. Dit komt doordat zon en wind zelden gelijktijdig pieken. Door goede combinaties van zon en wind te maken, worden de kosten van de energietransitie aanzienlijk beperkt. We gaan er hierbij vanuit dat u de ingezette lijn, waarbij de feitelijke geschiktheid van de locaties en het slim en efficiënt benutten van het netwerk prevaleren boven gemeentegrenzen, door zult zetten.

#### *Ruimtelijke procedures*

Wij vinden het van belang om de verdere uitwerking van de RES'en zo dicht mogelijk bij de inwoners te beleggen en staan dan ook positief tegenover overdracht van onze bevoegdheden voor windparken. De wet biedt hier ruimte voor mits een gemeente het planproces net zo snel of sneller kan doorlopen als de provincie. Hoe groter het draagvlak voor de RES in de raden, des te gemakkelijker het dus voor ons wordt om onze bevoegdheden over te dragen, dit onder borging van de sociale randvoorwaarden ('sociale inclusiviteit'). Wij zijn overigens graag bereid om onze kennis en ervaring ter beschikking te

#### **Datum**

21 april 2020

#### **Ons kenmerk**

C2254875/4676870

stellen, zowel op planologisch gebied als bij de uitwerking van de sociale randvoorwaarden.

#### *Sociale participatie*

Sociale participatie is één van de belangrijkste onderdelen van de energietransitie en wij zien dat u hier op hoofdlijnen al een goede invulling aan heeft gegeven. Bij de verdere uitwerking hiervan kunt u een beroep doen op onze ondersteuning. Een voorbeeld hiervan betreft onze werkwijze met de vier gemeenten langs de A16. Meer informatie treft u aan op [www.energieA16.nl](http://www.energieA16.nl).

#### *SER-advies inzake 'RES en arbeidsmarkt'*

De SER heeft in juni 2019 geadviseerd om de uitdagingen van de energietransitie op het gebied van proactief arbeidsmarktbeleid ook deels in te bedden in de RES'en. De stijging in de vraag naar arbeid vanwege de ontwikkelingen m.b.t. de energietransitie (toename van investeringen) slaat in belangrijke mate neer in Noord-Brabant. Door de demografische ontwikkelingen (ca. 15% terugloop van het aantal MBO-studenten in Brabant over een periode van 5 jaar) is een integraal, breed gedragen en proactief arbeidsmarkt- en scholingsbeleid nodig om de energietransitie mogelijk te maken en de werkgelegenheidskansen hiervan te verzilveren. Wij bevelen u aan om hier, in samenspraak met onder meer de arbeidsmarktregio en de onderwijs- en kennisinstellingen, bij de totstandkoming van de RES 1.0 nadere invulling aan te geven.

#### *Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL)*

Wij geven u in overweging om bij de doorontwikkeling van de RES ook rekening te houden met de uitrol van publieke laadinfrastructuur voor personenvervoer. Deze is omschreven in de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) en zal worden doorvertaald in een regionale aanpak. Het opnemen van deze aanpak in de besluitvormingsstructuur van de RES zorgt voor een goede afstemming van duurzame lokale energieopwekking met een planmatige uitrol van de laadinfrastructuur. Daarnaast kan dit op termijn ook kostenbesparingen en synergievoordelen opleveren.

#### *Aanpak werklocaties*

Vanuit onze aanpak werklocaties willen wij samen met u het initiatief nemen om de komende drie jaar drie bedrijventerreinen verduurzamen, temeer daar wij zien dat partijen nog vaak zoekende zijn en de prioriteit van bedrijven om diverse redenen vaak elders ligt. We faciliteren en helpen bij gebiedsgerichte duurzaamheidsvraagstukken, die een belangrijke bijdrage leveren aan de (duurzaamheid)versnelling en versterking van de toekomstbestendigheid van de Brabantse economie. We zetten hierbij in op het toekomstbestendig maken en het versnellen van de verduurzaming van bestaande ('grote oogst') bedrijventerreinen. Dit zijn bedrijventerreinen, waar binnen de beschikbare (milieu)ruimte de grootste potentie voor meerdere grootschalige maatregelen voor duurzame energieopwekking, opslag, verduurzaming en/of circulaire economie aanwezig zijn. Uit een eerste inventarisatie blijken dit in West Brabant

#### **Datum**

21 april 2020

#### **Ons kenmerk**

C2254875/4676870

terreinen als Moerdijk, Borchwerf Noord, Vijf Eiken, Theodorus haven, Vosdonk, Hoogeind en Krogten Zuid te zijn. Voor deze terreinen lijkt de energietransitie een economische kans te zijn om zich te ontwikkelen als (regionale) energiehub.

#### *Toepassingsmogelijkheden voor innovaties*

Uw doelstelling om naast de ambitie van 2 TWh tevens 0,2 TWh middels innovaties te bereiken verdient een bijzonder compliment. Wij zien in dat kader een aantal beloftevolle innovaties op het gebied van dunne film PV, te benutten op geluidschermen en in bouwcomponenten (BIPV). Ook innovaties op het gebied van opslag en conversie, ontwikkeld in de samenwerking tussen kennispartners, innovatief (MKB) bedrijfsleven en overheden zijn van belang en vormen daarnaast een extra uitdaging. Het pad van deze innovaties loopt immers niet vanzelf door van ontwikkeling naar uitrol. Dit is enerzijds een kwestie van het inpassen van de innovatie in een systeem (van energie, mobiliteit, bouw etc.) en anderzijds een kwestie van het realiseren van een productieschaal die industrialisatie rechtvaardigt. Denk hiervoor onder meer aan gezamenlijk aanbesteden of inkopen. Graag werken wij dit uit samen met u en andere partners zoals Rijkswaterstaat en woningbouwcorporaties.

#### *Regionale uitvoeringsorganisatie*

Gezamenlijk staan we voor een uitdagende opgave die alleen door intensief samenwerken tot een goed einde kan worden gebracht. Alleen al de ruimtelijke inpassing van de initiatieven op het gebied van 'zon en wind' (opstellen van een omgevingsvisie, -programma, -plan en -vergunningen) vergt een langdurige inzet van gespecialiseerde medewerkers en voldoende financiële middelen. Naast dat wij u ook op het gebied van de ruimtelijke procedures waar mogelijk graag willen ondersteunen vergt de verdere uitwerking en uitvoering van de RES als geheel een adequate regionale uitvoeringsorganisatie met voldoende menskracht en middelen. Wij vertrouwen erop dat deze tijdig door u zal worden ingericht.

#### *Randvoorwaarden richting het Rijk*

Bij de totstandkoming van de concept-RES'en hebben wij gezamenlijk met u geconstateerd dat er op landelijk niveau een aantal belemmeringen (kunnen) zijn om de ambities in de RES daadwerkelijk te realiseren. Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan laagvliegroutes en militaire radar in relatie tot windmolens of aan onduidelijkheid omtrent de bekostiging van warmtenetten. Mede op grond hiervan is een lijst met randvoorwaarden opgesteld die als bijlage bij deze brief is toegevoegd. In de concept-RES heeft u al een aantal onderdelen opgenomen. Wij geven u in overweging deze echt randvoorwaardelijk op te nemen en verder aan te vullen in de definitieve RES, met name het aspect laagvliegroutes en militaire radar in relatie tot windmolens.

Tot slot: De totstandkoming van de RES 1.0 en verder is een groeiproces waarbij we de concept-RES zien als een tussenproduct waarin niet alle ambities, laat staan de wegen naar het bereiken hiervan, zijn uitgekristalliseerd. Wij hebben echter ruimschoots het vertrouwen dat de partijen in de regio de komende

#### **Datum**

21 april 2020

#### **Ons kenmerk**

C2254875/4676870

periode tot een nadere invulling zullen komen. Breed en bestendig draagvlak in de diverse gemeenteraden maakt het voor ons mogelijk om in die gemeenten alle mogelijke provinciale ondersteuning te bieden voor de energietransitie. Wij zullen deze brief in afschrift aanbieden aan het NP RES, inclusief de bovengenoemde lijst met randvoorwaarden. Net zoals in de afgelopen jaren zijn wij graag bereid om hierbij op basis van ons Uitvoeringsprogramma Energie 'Energie verbindt' constructief met u te blijven samenwerken.

**Datum**

21 april 2020

**Ons kenmerk**

C2254875/4676870

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Bijlage: Lijst met randvoorwaarden om de ambities in de RES gestand te kunnen doen

**Datum**

21 april 2020

**Ons kenmerk**

C2254875/4676870

Voorlopig